

BANSKOBYSSTRICKÝ SAMOSPRAVNY KRAJ

**VEREJNÁ KNIŽNICA MIKULÁŠA KOVÁČA
BANSKÁ BYSTRICA**

**ŠTATISTICKÝ PREHĽAD
O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH
BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO
ZA ROK 2013**

Edícia: Dokumentácia

ŠTATISTICKÝ PREHĽAD O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2013

ÚVOD

Postavenie a úlohy knižníc, ich zriaďovanie a poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti upravuje zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach.

V zmysle tohto zákona je verejnou knižnicou aj obecná a regionálna knižnica.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča Banská Bystrica (ďalej VKMK) podľa § 9, ods. 5 tohto zákona a čl. 2, ods. 2 Zriaďovacej listiny VKMK z 1.4.2002 vydané Banskobystrickým samosprávnym krajom, plní funkciu regionálnej knižnice v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno.

VKMK ako regionálna knižnica tak v zmysle zákona najmä :

- **utvára a sprístupňuje regionálne bibliografické a faktografické databázy,**
- **odborne spracúva a sprístupňuje súbežnú regionálnu bibliografiu a plní úlohy spojené s koordináciou bibliografickej činnosti v regióne,**
- **zabezpečuje na základe zmluvných vzťahov dopĺňanie knižničných fondov obecných knižníc**
- **spracúva štatistiku o verejných knižniciach,**
- **poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby obecným knižniciam, knižniciam iných typov a ich zriaďovateľom alebo zakladateľom,**
- **zúčastňuje sa na tvorbe, udržiavaní a sprístupňovaní súborných katalógov knižníc.**

Obecná knižnica podľa tohto zákona najmä:

- **utvára a sprístupňuje univerzálny knižničný fond, vrátane knižničných dokumentov miestneho významu,**
- **poskytuje základné knižnično-informačné služby a spravidla aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom (sú to databázy a knižničné fondy, ktoré sa nachádzajú mimo knižnice),**
- **organizuje a uskutočňuje kultúrno-vzdelávacie aktivity.**

1. Počet obcí spolu: 72

z toho okres B. Bystrica	42
okres Brezno	30

2. Počet obyvateľov:	a) okres Banská Bystrica	111 172
	z toho okresné sídlo	79 432
	b) okres Brezno	63 414
	z toho okresné sídlo	21 581
	c) spolu	174 586

3. Počet verejných knižníc spolu: 59

<u>okres B. Bystrica</u>	33
z toho: s profes. knihovníkmi	1
s neprofes. knihovníkmi	31
regionálna knižnica	1
 <u>okres Brezno</u>	 26
z toho: s profes. knihovníkmi	2
s neprofes. knihovníkmi	23
mestská knižnica	1

V okrese Brezno boli obecné knižnice v Lopeji, Podbrezovej a v Štiavničkách zlúčené a uvádzajú sa aj v štatistike ako: Obecná knižnica Podbrezová (zlúčené).

4. Koľko knižníc bolo zrušených: 1 (Baláže – okres B. Bystrica)

5. Koľko knižníc nefungovalo: 9
z toho v okrese B. Bystrica: 8 (Dolná Mičiná, Hrochoť, Môlča, Kordíky, Králiky, Sebedín, Turecká, Horná Mičiná)

v okrese Brezno: 1 (Dolná Lehota)

6. Koľko knižníc obnovilo činnosť: 1 (Dúbravica)

7. Koľko knižníc bolo odprofesionalizovaných: 0

8. Koľko knižníc bolo profesionalizovaných: 0

9. Koľko knižníc nedostalo žiadne finančné prostriedky na nákup literatúry: 18
z toho fungujúcich: 9

okres B. Bystrica spolu: **14**

6 fungujúcich (D. Harmanec, Hiadel', H. Pršany, Dúbravica, Moštenica, Brusno)
8 nefungujúcich

okres Brezno spolu: **4**

3 fungujúcich (Hronec, Pohronská Polhora, Šumiac)
1 nefungujúca

10. Priestorové zmeny: 0

11. Pre koľko knižníc sa realizuje centrálny nákup: 7

z toho: z okresu B. Bystrica 1
z okresu Brezno 6

12. Zmena knihovníka: 3

okres B. Bystrica: 3 (Dolný Harmanec, Hronsek, Selce)
okres Brezno: 0

13. Automatizácia:

- **KIS MaSK spolu 15 knižníc** (Brusno, Medzibrod, Nemce, Riečka, Slov. Ľupča, Čierny Balog, Heľpa, Jasenie, Lopej, Lučatín, Michalová, Nemecká, Podbrezová, Štiavnička, Valaská)
- **LIBRIS 1 knižnica** (OcK Badín)
- **CLAVIUS 1 knižnica** (MsK Brezno od r. 2012)

KNIŽNICNÉ FONDY

	Okres B. Bystrica		Okres Brezno	
	2012	2013	2012	2013
Stav k 31.12.	230 140	223 425	199 045	198 795
počet zv. na 1 obyv. (celý okres)	2,1	2,0	3,1	3,1
počet zv. na 1 obyv. (len fungujúce kniž. + stagn. do 5 rokov v okrese)		2,1		3,3
počet zv. na 1 použ.	26,2	27,0	60,8	66,1
obrat KF	1,0	0,93	0,7	0,51
Prírastok spolu	4 637	3 265	1 539	1 228
z toho: kúpa	3 007	1 560	841	959
	65 %	47,8 %	55 %	78,1 %
dar	1 589	1 691	661	224

V okrese **B. Bystrica** vo všetkých knižniciach bol KF bez zmeny alebo nárast. Obecná knižnica v Balážoch bola zrušená (- 2 238), Dúbravica obnovila činnosť (+ 1 921). Úbytok zaznamenala VKMK z dôvodu vyradovania opotrebovaných kníh (- 3 853). V roku 2012 v databáze bolo zaregistrovaných 6 stagnujúcich knižníc **do 5 rokov** (Horná Mičiná, Hrochoť, Kordíky, Králiky, Môlča, Sebedín).

V roku 2013 boli stagnujúce **do 5 rokov** iba 3 knižnice: Horná Mičiná, Králiky, Kordíky (- 3 obecné knižnice, ktoré sú **nad 5 rokov** a tie sa už nezapočítavajú do štatistického prehľadu: Sebedín, Môlča, Hrochoť (- 7 909 k.j.)).

V tabuľke je uvedený aj výpočet - Počet zv. na 1. obyvateľa (len fungujúce kniž. + stag. do 5 rokov v okrese). Výpočet sa robil: počet zväzkov stav k 31.12. vydeliť počtom obyvateľov obcí kde knižnice fungujú, alebo stagnujú do 5 rokov (v okrese Banská Bystrica je to 105 268 obyv., a v okrese Brezno 59 376 obyv.).

V okrese **Brezno** vo všetkých knižniciach bol KF bez zmeny, alebo nárast, okrem **6 knižníc, kde KF mierne klesol**, najviac v Čiernom Balogu (- 481) a v Telgárte (- 478), v obidvoch knižniciach sa uskutočnila dôkladná aktualizácia. Najväčší prírastok zaznamenali knižnice v Brezne (+ 273 z toho 137 kúpou a 118 darom) a Čierny Balog (+ 284 z toho 211 kúpou a 46 darom).

Z tabuľky vyplýva, že v okrese **Banská Bystrica tvoril nákup KF 47,8 % z celkového prírastku** (- 17,2 % oproti r. 2012) a v okrese **Brezno 78,1 %** (+ 23,1 % oproti r. 2012), v okrese **B. Bystrica** sa podiel nákupu **znižil**.

V roku 2013 nedostalo na nákup KF žiadne finančné prostriedky 9 fungujúcich knižníc, čo je o 2 menej ako v roku 2012.

Z okresu Banská Bystrica je to 6 neprofesionalizovaných knižníc – Brusno, Dolný Harmanec, Dúbravica, Hiadeľ, Horné Pršany, Moštenica.

V okrese Brezno sú to tiež 3 neprofesionalizované knižnice Hronec, Pohronská Polhora, Šumiac.

STAV KNIŽNÍČNÉHO FONDU V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2012	KF rok 2013	porov	počet titulov period.	počet zv. na 1 ob.	obrat KF
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	79 432	110 585	108 465	-2 120	61	1,4	1,65
Sl. Ľupča	3 226	11 240	11 513	+ 273	17	3,6	1,14
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Badín	1 880	3 183	3 218	+ 35	2	1,7	0,09
Brusno	2 138	9 254	9 254	=	0	4,3	0,14
Čerín	454	3 215	3 277	+ 62	0	7,2	0,3
D.Harm.	248	1 764	1 764	=	0	7,1	0,0
Dúbravica	392	Stag.	1 921	+ 27	0	4,9	0,05
Hiadeľ	515	2 474	2 744	+ 270	0	5,3	0,20
H.Pršany	382	4 030	4 030	=	0	10,5	0,06
Hronsek	654	1 353	1 456	+ 103	0	2,2	0,06
Ľubietová	1 160	6 811	6 847	+ 36	0	5,9	0,13
Lučatín	651	2 318	2 334	+ 16	0	3,6	0,35
Malachov	1 070	1 630	1 843	+ 213	0	1,7	0,63
Medzibr.	1 347	8 295	8 313	+ 18	0	6,2	0,04
Moštenica	217	1 332	1 332	=	0	6,1	0,06
Nemce	1 180	3 088	3 138	+ 50	0	2,7	0,13
Podkonice	878	8 697	8 725	+ 28	0	9,9	0,07
Poniky	1 568	6 060	6 095	+ 35	0	3,9	0,28
Povrazník	137	2 607	2 613	+ 6	0	19,1	0,05
Riečka	749	2 530	2 630	+ 100	0	3,5	0,06
Selce	2 174	9 107	9 127	+ 20	0	4,2	0,12
St. Hory	543	4 604	4 614	+ 10	0	8,5	0,18
Strelníky	783	4 024	4 056	+ 32	0	5,2	0,33
Tajov	583	2 720	2 725	+ 5	0	4,7	0,18
Vlkanová	1 296	3 577	3 658	+ 81	0	2,8	0,30

STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU V OKRESE BREZNO

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2012	KF rok 2013	porov	počet titulov period.	počet zv. na 1 ob.	obrat KF
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	21 581	61 603	61 863	+ 260	29	2,9	1,0
Č.Balog	5 201	9 103	8 906	- 197	3	1,7	0,35
Valaská	3 831	19 662	19 737	+ 75	7	5,2	0,31
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	987	4 651	4 734	+ 83	0	4,8	0,29
Beňuš	1 173	4 680	4 707	+ 27	0	4,0	0,25
Braväcovo	695	3 002	3 018	+ 16	0	4,3	0,47
Bystrá	195	1 507	1 505	- 2	0	7,7	0,07
Drábsko	205	438	462	+ 24	0	2,3	0,18
Heľpa	2 734	6 845	6 682	- 163	0	2,4	0,67
H.Lehota	600	5 725	5 753	+ 28	0	9,6	0,34
Hronec	1 200	5 004	5 004	=	0	4,2	0,10
Jasenie	1 201	5 028	5 053	+ 25	0	4,2	0,24
Lom n/R.	280	2 542	2 533	- 9	0	9,0	0,06
Michalová	1 389	4 871	4 771	- 100	0	3,4	0,20
Mýto p/Ď.	516	4 643	4 645	+ 2	1	9,0	0,33
Nemecká	1 816	4 434	4 489	+ 55	2	2,5	0,41
Podbrez. (zlúčené)	4 013	5 177	11 701	+ 21	0	2,9	0,28
Pohorelá	2 290	6 695	6 702	+ 7	0	2,9	0,28
P.Polhora	1 758	4 462	4 462	=	0	2,5	0,10
Polomka	3 037	9 353	9 375	+ 22	0	3,1	0,06
Predajná	1 342	3 905	3 941	+ 36	0	2,9	0,30
Ráztoka	279	1 115	1 120	+ 5	0	4,0	0,15
Sihla	201	1 564	1 597	+ 33	0	7,9	0,15
Šumiac	1 316	6 915	6 915	=	0	5,3	0,07
Telgárt	1 536	9 588	9 120	- 468	0	5,9	0,52

VÝPOŽIČKY

Okres Banská Bystrica:

	2012	2013	porov.
Spolu	237 209	252 296	+ 15 087
výp. na 1 obyv. (celý okres)	2,1	2,3	+ 0,2
výp. na 1 obyv. (len fungujúce kniž. v okrese)		2,4	
výp. na 1 použ.	21,00	30,5	+ 9,5
VKMK	201 496	220 421	+ 18 925
Prof. kniž.	17 114	17 246	+ 132
Neprof. kniž.	18 599	14 629	- 3 970

Okres Brezno:

	2012	2013	porov.
Spolu	143 701	113 394	- 30 307
výp. na 1 obyv. (celý okres)	2,3	1,8	- 0,5
výp. na 1 obyv. (len fungujúce kniž. v okrese)		1,9	
výp. na 1 použ.	43,9	37,7	- 6,2
MsK	93 030	72 577	- 20 453
Prof. kniž.	19 762	10 823	- 8 939
Neprof. kniž.	30 909	29 994	- 915

V okrese B. Bystrica počet výpožičiek **stúpol** oproti roku 2012 o 6 %, v okrese Brezno výrazne **klesol** až o 21,1 %. Počet výpožičiek klesol v okrese B. Bystrica len v neprofesionalizovaných knižniciach. Z celkového počtu 23 neprofesionalizovaných knižníc v okrese B. Bystrica klesol počet výpožičiek v 17 neprof. knižniciach, čo je viac ako polovica (74 %). V okrese Brezno klesol počet výpožičiek vo všetkých knižniciach, okrem týchto neprof. knižníc (Beňuš, Bystrá, Drábsko, Hronec, Jasenie, Lom nad Rimavicou, Nemecká, Podbrezová a Šumiac), kde počet výpožičiek mierne stúpol oproti roku 2012.

V okrese Brezno bol najväčší pokles výpožičiek v Msk Brezno (- 20 453) z dôvodu niekoľkoročného **nedostatočného**, resp. žiadneho nákupu KF.

V tabuľke je uvedený aj **výpočet – výpožičky na 1. obyvateľa (len fungujúce kniž. v okrese)**. Výpočet sa robil: počet výpožičiek spolu vydelený

počtom obyvateľov obcí kde knižnice fungujú (v okrese Banská Bystrica je to 103 657 obyv., a v okrese Brezno 59 376 obyv. – počet obyvateľov stagnujúcich knižníc nezapočítavame, nakoľko nemali žiadne výpožičky).

Okrem 9 stagnujúcich knižníc je 5 knižníc (o 1 menej ako v r. 2012), ktoré vykazujú menej ako 100 výpožičiek, čo sa hodnotí sa ako **veľmi slabá činnosť** (Dolný Harmanec, Dúbravica, Hronsek, Moštenica, Drábsko). Do 200 výpožičiek má ďalších 5 knižníc (Povrazník, Riečka, Bystrá, Lom n. Rimavicou, Ráztoka), niektoré z nich nemajú ani pravidelný výpožičný čas, fungujú len podľa potreby.

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	r. 2012	r. 2013	porov.	počet výp.na 1 ob.		na 1 čit
				2012	2013	2013
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	201 496	220 421	+ 18 925	2,5	2,8	31,2
Sl.Lupča	17 114	17 246	+ 132	5,3	5,3	65,3
<u>NEPROF.</u>						
<u>KNIŽN.</u>						
Badín	486	291	- 195	0,3	0,15	4,8
Brusno	1 507	1 275	- 232	0,7	0,6	21,6
Čerín	962	954	- 8	2,2	2,1	18,0
D.Harm.	14	5	- 9	0,0	0,0	2,5
Dúbravica	Stag.	100	+ 100	Stag.	0,26	7,1
Hiadel'	637	537	- 100	1,3	1,0	10,3
H.Pršany	98	235	+ 137	0,3	0,6	14,7
Hronsek	132	95	- 37	0,2	0,15	3,5
Lubietová	987	883	- 104	0,9	0,8	16,4
Lučatín	832	814	- 18	1,3	1,3	21,4
Malachov	1 312	1 168	- 144	1,3	1,1	15,0
Medzibr.	784	322	- 462	0,6	0,24	9,2
Moštenica	96	75	- 21	0,5	0,35	7,5
Nemce	371	401	+ 30	0,3	0,34	20,1
Podkonice	623	608	- 15	0,7	0,7	21,0
Poniky	2 429	1 686	- 743	1,5	1,1	28,1
Povrazník	174	132	- 42	1,1	1,0	7,0
Riečka	180	148	- 32	0,3	0,2	9,9
Selce	3 545	1 123	- 2 422	1,6	0,5	12,6
St. Hory	879	837	- 42	1,6	1,5	15,2
Strelníky	982	1 356	+ 374	1,2	1,7	13,3
Tajov	473	486	+ 13	0,8	0,8	34,7
Vlkanová	1 096	1 098	+ 2	0,9	0,85	26,1

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BREZNO

Knížnica	r. 2012	r. 2013	porov.	počet výp.na 1 ob		na 1 čit 2013
				2012	2013	
<u>PROF.KN</u>						
Brezno	93 030	72 577	- 20 453	4,3	3,4	56,2
Č.Balog	14 552	3 105	- 11 447	2,8	0,6	8,1
Valaská	5 210	7 718	+ 2 508	1,4	2,0	48,2
<u>NEPROF.</u>						
<u>KNÍŽN.</u>						
Bacúch	1 433	1 370	- 63	1,4	1,4	27,4
Beňuš	1 002	1 190	+ 188	0,8	1,0	22,9
Braväcovo	1 643	1 422	- 221	2,4	2,0	18,0
Bystrá	93	113	+ 20	0,5	0,6	37,7
Drábsko	46	85	+ 39	0,2	0,4	12,1
Heľpa	4 945	4 507	- 438	1,8	1,6	43,8
H.Lehota	2 715	1 970	- 745	4,5	3,3	23,5
Hronec	329	507	+ 178	0,3	0,4	36,2
Jasenie	759	1 206	+ 447	0,7	1,0	18,8
Lom n/R.	7	148	+ 141	0,0	0,5	6,2
Michalová	1 056	950	- 106	0,8	0,7	18,3
Mýto p/Ď.	1 919	1 690	- 229	3,6	3,3	38,4
Nemecká	1 803	1 898	+ 95	1,0	1,0	19,8
Podbrez. (zlúčené)	2 856	3 313	+ 457	0,6	0,8	20,6
Pohorelá	1 933	1 847	- 86	0,8	0,8	26,0
P.Polhora	494	435	- 59	0,3	0,25	15,5
Polomka	652	550	- 102	0,2	0,2	11,7
Predajná	1 311	1 176	- 135	1,0	0,9	25,0
Ráztoka	174	165	- 9	0,6	0,6	11,0
Sihla	328	233	- 95	1,7	1,2	7,3
Šumiac	313	509	+ 196	1,0	0,4	56,6
Telgárt	5 098	4 710	- 388	3,3	3,1	53,0

POUŽÍVATELIA

Okres Banská Bystrica:

	rok 2012	rok 2013	porov.
Celkom	8 779	8 269	- 510
z toho deti do 15 r.	3 802	3 476	- 326
- % z celk. počtu použ.	43,2	42,0	- 1,2
% použ. z počtu obyv. (celý okres)	7,9	7,4	- 0,5
% použ. z počtu obyv. (len funguj. knižn. v okrese)		8,0	
počet návštevníkov	70 384	68 822	- 1 562
VKMK	7 483	7 061	- 422
z toho deti	3 290	3 053	- 237
- % z celk. počtu použ.	43,9	43,2	- 0,7
Prof. knižnice	251	264	+ 13
z toho deti	119	93	- 26
- % z celk. počtu použ.	47,4	35,2	- 12,2
Neprof. knižnice	1 045	944	- 101
z toho deti	393	330	- 63
- % z celk. počtu použ.	37,6	34,9	- 2,7

Okres Brezno:

	rok 2012	rok 2013	porov.
Celkom	3 273	3 007	- 266
z toho pre deti do 15 r.	1 020	853	- 167
- % z celk. počtu použ.	31,2	28,4	- 2,8
% použ. z počtu obyv. (celý okres)	5,2	4,7	- 0,5
% použ. z počtu obyv. (len funguj. knižn. v okrese)		5,1	
počet návštevníkov	44 036	41 100	- 2 936
Msk	1 440	1 292	- 148
z toho deti	305	314	+ 9
- % z celk. počtu použ.	21,2	24,3	+ 3,1
Prof. knižnice	608	544	- 64
z toho deti	258	97	- 161
- % z celk. počtu použ.	42,4	17,8	- 24,6
Neprof. knižnice	1 225	1 171	- 54
z toho deti	457	442	- 15
- % z celk. počtu použ.	37,3	37,7	+ 0,4

V obidvoch okresoch bol oproti roku 2012 zaznamenaný **pokles používateľov vo všetkých kategóriách knižníc** (okrem prof. knižnice v Slovenskej Ľupči v okrese B. Bystrica).

V okrese **Banská Bystrica je mierny pokles – o 5,8 %**. Z celkového počtu 25 uvedených knižníc (stagnujúce knižnice neuvádzame) až v 13 knižniciach bol zaznamenaný pokles používateľov (52 %), najviac vo VKMK (- 422) a Selciach (- 48). Nárast bol v 8 knižniciach, najviac v Hronseku (+ 21) a Hiadli (+ 18).

V okrese **Brezno je pokles o 8,1 %**. Z celkového počtu 25 uvedených knižníc v 16 klesol počet používateľov (64 %), najviac v Brezne (- 148), Č. Balogu (- 56). Nárast bol v 7 knižniciach, najviac v Jasení (+ 26).

V tabuľke je uvedený aj **výpočet – % použ. z počtu obyv. (len fungujúce kniž. v okrese)**. Výpočet sa robil: používatelia celkom vydelený počtom obyvateľov obcí kde knižnice fungujú (v okrese Banská Bystrica je to 103 657 obyv., a v okrese Brezno 59 376 obyv. – počet obyvateľov stagn. knižníc nezapočítavame, nakoľko nemali žiadnych používateľov).

V okrese **B. Bystrica** oproti roku 2012 **klesol počet návštevníkov o 2,2 %** a na jedného používateľa pripadlo iba 8 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva iba každých 6,5 týždňa.

V okrese **Brezno** počet návštevníkov tiež klesol o **6,7 %**. Na jedného používateľa pripadlo 14 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva knižnice každé 4 týždne (raz mesačne).

KULTÚRNO – VÝCHOVNÉ PODUJATIA

	2012	2013	porov.	z toho inf. vých.
Okres Banská Bystrica				
Spolu	445	472	+ 27	46
VKMK	409	454	+ 45	36
Prof. knižnice	2	8	+ 6	6
Neprof. knižnice	34	10	- 24	4
Okres Brezno				
Spolu	234	252	+ 18	66
MsK	150	173	+ 23	26
Prof. knižnice	28	29	+ 1	17
Neprof. knižnice	56	50	- 6	23

Celkový počet zorganizovaných podujatí v okrese B. Bystrica **oproti r. 2012 narástol o 27 podujatí**, najmä zásluhou VKMK (+ 45 podujatí).

V neprofesionalizovaných knižniciach počet podujatí oproti roku 2012 **klesol** (- 24), podujatia uskutočnilo 5 knižníc , čo je o 2 knižnice menej ako v roku 2012 a sú to tieto knižnice: Badín, Lučatín, Povrazník, Staré Hory, Strelníky. Je to iba 22 % z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc , kt. je dokopy 23 (stagnujúce knižnice nezahŕňame do výpočtov) (v roku 2012 to bolo 32 %). Najviac podujatí uskutočnili knižnice v Povrazníku a Strelníkoch.

V okrese Brezno **celkovo počet podujatí mierne narástol**, najmä zásluhou MsK v Brezne (+ 23 podujatí).

V neprofesionalizovaných knižniciach celkový počet podujatí **mierne klesol** o 6 podujatí. Počet knižníc, ktoré ich organizovali **klesol** (z 15 na 13). Podujatia uskutočnili knižnice: Bacúch, Braväcovo, Heľpa, Horná Lehota, Lom nad Rimavicou, Michalová, Mýto p/Ď., Nemecká, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Predajná, Telgárt. Spolu je to 59 % z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc (v roku 2012 to bolo 63 %). Najviac podujatí uskutočnila knižnica v Heľpe (15 podujatí).

Úväzky:

V **okrese Banská Bystrica** stúpol úväzok v 1 knižnici, ktorá obnovila činnosť: Dúbravica o 2 hodiny týždenne.

Pokles bol v dvoch knižniciach – Povrazník o 0,5 hodiny a v Selciach o 4 hodiny týždenne.

V **okrese Brezno** bol pokles v profesionalizovanej knižnici Čierny Balog, kde sa znížil úväzok o 6 hodín týždenne, ďalej v týchto knižniciach: Podbrezová (zlúčené knižnice) o 4,5 hodiny a v Pohronskej Polhore o 2 hodiny týždenne.

Nárast bol v Mestskej knižnici v Brezne, kde sa úväzok zvýšil o 0,5 hodiny týždenne.

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knížnica	2012	2013	por.	% čit. z obyv		KVČ	úv.
				2012	2013		
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	7 483	7 061	- 422	9,4	8,9	454	21
Sl.Lupča	251	264	+ 13	7,7	8,2	8	0,50
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Badín	92	61	- 31	5,0	3,2	1	0,21
Brusno	68	59	- 9	3,2	2,8	-	0,35
Čerín	53	53	=	11,8	11,7	-	0,05
D.Harm.	3	2	- 1	1,3	0,8	-	0,03
Dúbravica	-	14	+ 14	-	3,6	-	0,05
Hiadel'	34	52	+ 18	6,8	10,1	-	0,04
H.Pršany	15	16	+ 1	3,9	4,2	-	0,03
Hronsek	6	27	+ 21	0,9	4,1	-	0,05
Lubietová	57	54	- 3	5,5	4,7	-	0,11
Lučatín	44	38	- 6	6,8	5,8	2	0,05
Malachov	86	78	- 8	8,3	7,3	-	0,05
Medzibr.	43	35	- 8	3,3	2,6	-	0,05
Moštenica	10	10	=	4,7	4,6	-	0,03
Nemce	19	20	+ 1	1,6	1,7	-	0,05
Podkonice	42	29	- 13	4,8	3,3	-	0,08
Poniky	96	60	- 36	6,0	3,8	-	0,08
Povrazník	9	19	+ 10	5,9	13,9	3	0,03
Riečka	17	15	- 2	2,4	2,0	-	0,03
Selce	137	89	- 48	6,3	4,1	-	0,13
St. Hory	55	55	=	10,3	10,1	1	0,05
Strelníky	110	102	- 8	13,8	13,0	3	0,05
Tajov	14	14	=	2,4	2,4	-	0,08
Vlkanová	35	42	+ 7	3,0	3,2	-	0,05

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BREZNO

Knižnica	2012	2013	porov	% čit. z obyv		KVČ	úv.
				2012	2013		
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	1 440	1 292	- 148	6,6	6,0	173	6
Č.Balog	440	384	- 56	8,4	7,4	15	0,80
Valaská	168	160	- 8	4,3	4,2	14	0,53
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Bacúch	50	50	=	5,0	5,1	2	0,40
Beňuš	48	52	+ 4	4,0	4,4	-	0,08
Braväcovo	82	79	- 3	11,8	11,4	2	0,05
Bystrá	9	3	- 6	4,7	1,5	-	0,03
Drábsko	30	7	- 23	13,5	3,4	-	0,03
Heľpa	111	103	- 8	3,9	3,8	15	0,11
H.Lehota	107	84	- 23	17,9	14,0	3	0,16
Hronec	21	14	- 7	1,8	1,2	-	0,11
Jasenie	38	64	+ 26	3,4	5,3	-	0,05
Lom n/R.	3	24	+ 21	1,1	8,6	2	0,05
Michalová	45	52	+ 7	3,3	3,7	8	0,19
Mýto p/Ď.	51	44	- 7	9,6	8,5	1	0,11
Nemecká	90	96	+ 6	4,9	5,3	4	0,08
Podbrez. (zlúčené)	148	161	+ 13	3,4	4,0	3	0,24
Pohorelá	85	71	- 14	3,6	3,1	5	0,11
P.Polhora	49	28	- 21	3,0	1,6	-	0,10
Polomka	50	47	- 3	1,6	1,5	2	0,27
Predajná	46	47	+ 1	3,4	3,5	1	0,08
Ráztoka	17	15	- 2	5,9	5,4	-	0,03
Sihla	32	32	=	16,3	15,9	-	0,03
Šumiac	15	9	- 6	1,1	0,7	-	0,05
Telgárt	98	89	- 9	6,4	5,8	2	0,27

Na výpočet pracovného úväzku sme použili vzorec: počet hodín odpracovaných v knižnici týždenne sme vydělili číslom 37,5 (resp. č. 40 podľa ustanoveného týždenného času).

Napr.: 1 hod. týždenne = 0,03 úväzku, 2 hod. týždenne = 0,05 úväzku,
 3 hod. týždenne = 0,08 úväzku, 4 hod. týždenne = 0,11 úväzku,
 5 hod. týždenne = 0,13 úväzku, 6 hod. týždenne = 0,16 úväzku,
 10 hod. týždenne = 0,27 úväzku, 30 hod. týždenne = 0,8 úväzku...

PROSTRIEDKY NA NÁKUP KF

	rok 2012	rok 2013	porov.
Okres Banská Bystrica:	€	€	€
Celkom	31 225	18 276	- 12 949
VKMK	24 123	11 044	- 13 079
Prof. knižnice	2 455	3 114	+ 659
Neprof. knižnice	4 647	4 118	- 529
Okres Brezno:			
Celkom	8 231	9 127	+ 896
Msk	672 (len period.)	2 200	+ 1 528
Prof. knižnice	1 753	1 906	+ 153
Neprof. knižnice	5 804	5 021	- 783

V okrese **Banská Bystrica** finančné prostriedky na nákup KF **klesli**, okrem prof. knižnice v Slovenskej Ľupči (+ 659), v okrese **Brezno** finančné prostriedky na nákup KF mierne **narástli** (+ 896), okrem neprof. knižníc (- 783).

V okrese **Banská Bystrica** finančné prostriedky klesli a to najviac vo VKMK a v neprofesionalizovaných knižniciach, pokles bol v 7 neprofesionalizovaných knižniciach, najviac vo Vlkanovej (- 529 €).

Finančné prostriedky nedostalo 6 fungujúcich knižníc (Brusno, Dolný Harmanec, Dúbravica, Hiadeľ, H. Pršany, Moštenica).

V okrese **Brezno** celkovo pridelené finančné prostriedky mierne narástli a to najmä zásluhou Mestskej knižnice v Brezne.

Finančné prostriedky na nákup KF oproti r. 2012 narástli. Klesli v 11 neprofesionalizovaných knižniciach, najviac v Braväcove (- 612) a Nemeckej (- 370). Ďalšie 3 knižnice nedostali žiadne finančné prostriedky (Hronec, Pohronská Polhora, Šumiac).

Úroveň dopĺňovania knižničného fondu je veľmi nízka a nedostatočná, čo bude zrejmé najmä v porovnaní so štandardami a európskymi kritériami.

Najnižšia čiastka na nákup KF v neprofesionalizovaných knižniciach obidvoch okresov bola 10 Eur (Hronsek), najvyššia 797,50 Eur už tradične vo Vlkanovej.

Počet fungujúcich knižníc, ktoré **nenakupovali nové knihy** od roku 1991 je nasledovný:

rok 1991 – 22 knižníc (fungujúcich)	rok 2002 – 7 knižníc
rok 1992 – 10 knižníc	rok 2003 – 12 knižníc
rok 1993 – 10 knižníc	rok 2004 – 15 knižníc
rok 1994 – 2 knižnice	rok 2005 – 9 knižníc
rok 1995 – 6 knižníc	rok 2006 – 9 knižníc
rok 1996 – 8 knižníc	rok 2007 – 9 knižníc
rok 1997 – 4 knižnice	rok 2008 – 6 knižníc
rok 1998 – 8 knižníc	rok 2009 – 9 knižníc
rok 1999 – 11 knižníc	rok 2010 – 14 knižníc
rok 2000 – 9 knižníc	rok 2011 – 12 knižníc
rok 2001 – 12 knižníc	rok 2012 – 11 knižníc
	rok 2013 – 9 knižníc

Dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu pre obecné knižnice uzavrelo 7 obecných úradov. Pridelené finančné prostriedky sa pohybovali v rozpätí od 50 do 300 Eur.

Okres B. B.: Lučatín – spolu 1

Okres Brezno: Bystrá, Predajná, Jasenie, Horná Lehota, Michalová, Lom n/Rim. – spolu 6

rok	počet knižníc	výška príspevku	priemer na 1 kniž.
1991	13	35 000	2 692
1992	17	50 000	2 941
1993	21	65 000	3 095
1994	23	80 000	3 478
1995	27	123 000	4 555
1996	28	150 000	5 357
1997	29	178 000	6 138
1998	29	185 000	6 380
1999	23	147 000	6 430
2000	24	146 500	6 100
2001	22	150 500	6 840
2002	24	187 500	7 812
2003	24	190 000	7 916
2004	21	184 000	8 762

2005	18	186 000	10 333
2006	19	178 500	9 394
2007	18	168 900	9 383
2008	18	197 000 Sk/ 6 539 €	10 945 Sk/ 363 €
2009	16	5 300	331
2010	13	3 054	235
2011	14	3 160	225
2012	10	1 885	188
2013	7	1 450	207

Od roku 2009 počet knižníc, ktoré uzatvárajú dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu klesá. Obce si zabezpečujú výber nových kníh najmä prostredníctvom internetovej ponuky.

Na nákup KF boli **v okrese B. Bystrica zabezpečené finančné prostriedky vo výške 0,16 € na 1 obyvateľa**, čo je o 0,12 € menej ako v roku 2012.

V okrese Brezno pripadlo na nákup KF 0,14 € na 1 obyvateľa, čo je o 0,01 € viac ako v roku 2012.

Podľa medzinárodných odporúčaní má byť výška príspevku na nákup knižničného fondu 1,16 Eur na 1 obyvateľa.

Podľa platných štandardov pre verejné knižnice schválených MK SR má byť ročný prírastok 0,05 knihy na 1 obyvateľa (5 kn.j. na 100 obyv.) pri priemernej cene 10 € za knihu. Prepočet pre jednotlivé obce je v ďalších tabuľkách.

V roku 2013 bolo zakúpených v oboch okresoch spolu 2 519 kníh, čo je o 1 329 kníh menej ako v r. 2012.

V nákupe KF je na tom stále najlepšie profesionalizovaná knižnica v Slovenskej Ľupči, tiež Čierny Balog, Mestská knižnica v Brezne si polepšila, v roku 2012 mala príspevok na nákup kníh nulový (len nákup periodík).

ŠTANDARDY VEREJNÝCH KNIŽNÍC V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v nadväznosti na zákon č.183/2000 Z. z. o knižniciach, a v súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008-2013 vydalo **Metodický pokyn Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 1669/2010-10/7472 z 1. júna 2010 k určeniu štandardov pre verejné knižnice**. Slúži na zabezpečenie podmienok kvalitného poskytovania knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc: samosprávnymi krajmi, mestami a obcami, alebo inými právnickými osobami.

Cieľom štandardov je optimalizovať podmienky pre kvalitné poskytovanie knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc na zabezpečovanie slobodného prístupu k informáciám a informačným zdrojom.

V nasledujúcich tabuľkách je **porovnanie výkonov knižníc so štandardmi** tak, ako sú určené v Metodickom pokyne. Vybrali sme 5 parametrov (spolu ich je 10).

1. parameter: počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok

Výpočet:

- *počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok = počet obyvateľov krát 0,05, napr.:
Čerín 454 ob. x 0,05 = 22,70 (zaokrúhlené 23), t.j. knižnica by mala kúpou získať 23 kn. j. (odporúčanie porovnáваме so skutočnosťou)*

2. parameter: priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €

Výpočet:

- *priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v € = odporúčaný počet knižničných jednotiek z 1. parametra krát odporúčaná suma na 1 kn. j., t.j. 23 x 7,5 = 173 € - odporúčaná suma na nákup KF (porovnáваме so skutočnosťou)*

3. parameter: priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa (v ďalších troch nasledujúcich parametroch sa uvádza porovnanie so základnou a vyššou úrovňou)

4. parameter: percento používateľov z počtu obyvateľov

5. parameter: obrat knižničných fondov

Výpočet:

obrat knižničných fondov = počet výpožičiek deliť počtom kniž. jednotiek

	1. Prírastok kníh kúpou		2. Priemerná suma / 1 kn.j.		3.Počet výp. na obyv.	4. % čit. z obyv.	5. Obrat KF
1 – 500 obyvateľov	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú.0,3 v.ú.0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>
Čerín	23	62	173	388	2,1	11,7	0,29
D.Harmanec	12	0	90	0	0	0,8	0
Dúbravica	20	0	150	0	0,26	3,6	0,05
Horné Pršany	19	0	143	0	0,6	4,2	0,05
Moštenica	11	0	82	0	0,3	4,6	0,05
Povrazník	7	6	53	93	1,0	13,9	0,05
Bystrá	10	10	75	101	0,6	1,5	0,07
Drábsko	10	24	75	99,50	0,4	3,4	0,18
Lom n/Rim.	14	6	105	50	0,5	8,6	0,06
Ráztoka	14	20	105	100	0,6	5,4	0,15
Sihla	10	33	75	332	1,16	16	0,15
501 – 1 000	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,3 v.ú. 0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>
Hiadeľ	26	0	195	0	1,0	10,1	0,2
Hronsek	33	2	247	10	0,15	4,1	0,06
Lučatín	33	26	247	300	1,3	5,8	0,35
Podkonice	44	27	330	124	0,7	3,3	0,07
Riečka	37	18	278	98	0,2	2,0	0,06
Staré Hory	27	40	203	350	1,5	10,1	0,18
Strelníky	39	20	293	203	1,7	13,0	0,33
Tajov	29	5	218	42	0,8	2,4	0,18
Bacúch	49	72	368	645	1,4	5,1	0,29
Braväcovo	35	16	263	179	2,0	11,4	0,47
Horná Lehota	30	37	225	438	3,3	14,0	0,34
Mýto p./Ďumb.	26	82	195	790	3,3	8,5	0,36
1 001 – 2 000	0,05 kn.j.na ob.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,5 v.ú. 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>
Badín	94	35	705	180	0,2	3,2	0,09
Ľubietová	58	36	435	250,50	0,8	4,7	0,13
Malachov	54	20	405	199,40	1,1	7,3	0,63
Medzibrod	67	10	503	99	0,2	2,6	0,04
Nemce	59	47	443	447	0,34	1,7	0,13

	1. Prírastok kúpou		2. Priemerná suma / 1 kn.j.		3.Počet výp. na ob.	4. % čít. z obyv.	5. Obrat KF
1 001 – 2 000	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,3 v.ú. 0,5
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	skut.	skut.	skut.
Poniky	78	35	585	338,50	1,1	3,8	0,28
Vlkanová	65	81	488	797,40	0,9	3,2	0,30
Beňuš	59	16	443	100	1,0	4,4	0,25
Hronec	60	0	450	0	0,4	1,2	0,10
Jasenie	60	18	450	234	1,0	5,3	0,24
Michalová	69	37	518	359	0,7	3,7	0,20
Nemecká	91	46	683	462	1,0	5,3	0,41
Pohr. Polhora	88	0	660	0	0,25	1,6	0,10
Predajná	67	36	503	222	0,9	3,5	0,30
Šumiac	66	0	495	0	0,40	0,7	0,07
Telgárt	77	10	578	50	3,1	5,8	0,52
2 001 – 3 000	0,05 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 2	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 4	v.ú. 10	v.ú. 1,5
Brusno	107	0	856	0	0,6	2,8	0,14
Selce	109	20	872	199,50	0,5	4,1	0,12
Heľpa	137	23	1 096	300	1,7	3,8	0,67
Pohorelá	115	7	920	58	0,8	3,1	0,28
3 001 – 5 000	0,06 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 3	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 5	v.ú. 12	v.ú. 1,5
Slov. Ľupča	194	273	1 552	3 114	5,3	8,2	1,14
Podbrezová	241	21	1 928	194,90	0,83	4,0	0,28
Polomka	182	22	1 456	308	0,18	1,5	0,06
Valaská	230	75	1 840	890	2,0	4,2	0,31
5 001- 10 000	0,05 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 6	v.ú. 12	v.ú. 1,5
Čierny Balog	260	211	2 340	1 016,7	0,6	7,4	0,35
20 001- 40 000	0,10 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4	z.ú. 10	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 6	v.ú. 15	v.ú. 1,5
Brezno	2 158	137	19 422	2 200	3,4	6,0	1,0
60 001- 100 000	0,13 kn.j.na ob.		10 € na 1 kn. j.		z.ú. 5	z.ú. 13	z.ú. 1,5
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 8	v.ú. 18	v.ú. 2
B. Bystrica	10 326	797	103 260	11 044	2,8	8,9	1,65

Vysvetlivky:

z. ú. = základná úroveň

v. ú. = vyššia úroveň

červená farba textu – v nesúlade so štandardami (nesplnený parameter)

Zhrnutie:

Z uvedených tabuliek je aj na základe farebného rozlíšenia na prvý pohľad jasné, že drvivá väčšina ukazovateľov je v nesúlade so stanovenými štandardami.

Ani jeden z uvedených 5 parametrov neplní (okrem stagnujúcich) dovedna 23 knižníc, čo je o 5 menej ako v roku 2012:

D. Harmanec, Dúbravica, H. Pršany, Moštenica, Hronsek, Podkonice, Riečka, Tajov, Hronec, Michalová, Podbrezová, Selce a bývalé profesionalizované knižnice Pohronská Polhora, Šumiac, Badín, Brusno, Heľpa, Ľubietová, Medzibrod, Pohorelá, Polomka, Valaská, Čierny Balog.

4 parametre neplní 9 knižníc:

Lom n./Rimavicou, Ráztoka, Nemce, Poniky, Beňuš, Jasenie, Predajná, Brezno, VKMK BB

3 parametre neplní 5 knižníc:

Bystrá, Drábsko, Hiadel', Nemecká, Telgárt

2 parametre neplní 7 knižníc:

Povrazník, Lučatín, Strelníky, Bacúch, Braváčovo, Malachov, Vlkanová

1 parameter neplnia 3 knižnice: Čerín, Sihla, Staré Hory

Všetkých 5 uvedených parametrov plnia len 3 knižnice a tie môžeme považovať (vo svojich kategóriách) za najlepšie v regióne:

Horná Lehota, Mýto p/Ďumbierom, Slovenská Ľupča.

POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV S MEDZINÁRODNÝMI ODPORÚČANIAMÍ

Od roku 2002 prinášame porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami, ktoré vypracovala špecializovaná skupina odborníkov pracujúcich v rámci odboru IFLA (Medzinárodná federácia knižníckych spolkov a inštitúcií) „Verejné knižnice.“

- ⇒ Podľa týchto odporúčaní je minimálna **veľkosť aktuálneho fondu všeobecne 2 zväzky na obyvateľa** (v najmenších knižniciach 3 zväzky). **Toto je jediné odporúčanie, ktoré plnia takmer všetky knižnice okrem VKMK a knižníc v Čiernom Balogu, Malachove a Baďíne. Problémom však je, že knižničný fond je pomerne dosť zastaralý.**
- ⇒ Vo všetkých knižniciach sú teda fondy väčšie ako odporúčania IFLA, ale **prírastky sú podstatne nižšie. Prírastok knižničného fondu má byť v sídlach do 25 000 obyvateľov 0,25 knihy na 1 obyvateľa ročne**, t.j. na každých 1000 obyvateľov 250 kníh ročne a toto **kritérium nedosiahla ani jedna knižnica, okrem knižnice v Hiadeli (+339 ks - len dary).**
- ⇒ Každoročná miera aktualizácie (nákup nových kníh a vyradovanie zastaralých, opotrebovaných,...) je základom obmeny KF. Podľa európskych kritérií by **sa mal knižničný fond vo verejných knižniciach obmeniť za 20 rokov a toto kritérium neplní ani jedna knižnica.**
- ⇒ V odporúčaní sa hovorí aj o ponuke novín a časopisov - všeobecne sa odporúča **10 titulov periodík na 1 000 obyvateľov** (t.j. v prepočte na 200 obyvateľov 2 tituly, 300 obyvateľov 3 tituly,...). V knižniciach nášho regiónu je okrem **VKMK a MsK len 6 knižníc, ktoré odoberajú periodiká a kritérium neplní ani jedna knižnica**, najviac z obecných knižníc odoberá Slovenská Ľupča - 17 titulov periodík.
- ⇒ Ďalšie odporúčanie hovorí o pracovníkoch knižnice, kde sa odporúča **1 kvalifikovaný knihovník na plný úväzok na 2 000 obyvateľov**, V našom regióne je okrem Banskej Bystrice a Brezna 9 obcí, ktoré majú viac ako 2 000 obyvateľov - Čierny Balog, Valaská, Slovenská Ľupča, Heľpa, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Brusno, Selce, **profesionalizované sú len prvé tri z nich, aj to ani jedna nie je na celý úväzok.** Podrobnejší rozbor týchto troch kritérií a ich stav sa celé roky nemení, je v predchádzajúcich ročníkoch štatistických prehľadov, ktoré sú uverejnené na webovej stránke knižnice www.vkmk.sk

Porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami uvádzame pre informáciu, a uvedomenie si, že sú ešte vyššie ako platne schválené štandardy MK SR, s napĺňaním ktorých aj tak majú zriaďovatelia a verejné knižnice problémy.

ZÁVER

Okres Banská Bystrica

Oproti roku 2012:

- **objem finančných prostriedkov na dopĺňovanie KF zaznamenal výrazný pokles (hlavne vo VKMK)**
- **centrálny nákup sa realizuje pre 1 knižnicu, čo je o 4 menej**
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF sa o 1 znížil (6 knižníc)
- počet stagnujúcich knižníc klesol o 2 – spolu stagnovalo 8 knižníc (Baláže zrušili činnosť, Dúbravica obnovila činnosť)
- **zmena knihovníka bola v 3 knižniciach, čo je o 1 viacej**
- celkový počet výpožičiek v profesionalizovaných knižniciach (aj vo VKMK) stúpol, v neprofesionalizovaných obecných knižniciach klesol
- **celkový počet používateľov v obecných neprofesionalizovaných knižniciach klesol (aj vo VKMK)**
- v rámci elektronizácie knižníc bol zakúpený KIS MASK do 1 neprofesionalizovanej knižnice (Lučatín)

Z uvedeného rozboru vyplýva, že **činnosť knižníc sa oproti roku 2012 zhoršila v objeme finančných prostriedkov na nákup KF a bol zaznamenaný aj ďalší pokles počtu používateľov v obecných knižniciach okresu, ako aj vo VKMK.**

Okres Brezno:

Oproti roku 2012:

- **objem finančných prostriedkov na nákup KF v profesionalizovaných knižniciach, ako aj v MsK Brezno mierne stúpol, v neprofesionalizovaných knižniciach klesol**
- **centrálny nákup sa realizuje pre 6 knižníc, čo je o 3 menej**
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF klesol o 1 (3 knižnice)
- počet stagnujúcich knižníc zostal rovnaký
- zmena knihovníka nebola v žiadnej knižnici
- **celkový počet výpožičiek klesol vo všetkých knižniciach (najviac v MsK Brezno)**
- **počet používateľov klesol**
- v rámci elektronizácie knižníc nebol zakúpený program do žiadnej knižnice

Aj v tomto okrese sa **činnosť knižníc** oproti roku 2012 zhoršila v hlavných ukazovateľoch – objeme finančných prostriedkov na nákup KF (v neprofesionalizovaných knižniciach), v počte výpožičiek a používateľov.

Vymenované problémy poukazujú na to, že v 21. storočí, ktoré charakterizuje prudký rozvoj techniky, **mnohé knižnice zápasia so základnými predpokladmi dobrého fungovania** a situácia ani nemá pozitívny trend.

Mnohí **zriadovatelia nezabezpečujú knižnicu** z finančnej a personálnej stránky, nezabezpečujú pravidelné doplňovanie knižničného fondu, čím vlastne **porušujú Zákon o knižniciach** č. 183/2000 (najmä § 12).

MDT: 027.52

NÁZOV: Štatistický prehľad o činnosti verejných
knižníc v okresoch Banská Bystrica
a Brezno za rok 2013

SPRACOVALA: Mgr. Silvia Čorbová

ZODPOVEDNÝ REDAKTOR: Mgr. Peter Klinec

VYDAVATEĽ: Verejná knižnica Mikuláša Kováča
Banská Bystrica

POČET STRÁN: 26